

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi กรณีศึกษา โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง – เช็ง พรประภา) สังกัด เทศบาลนครแหลมฉบัง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียน เทศบาลแหลมฉบัง 2 และ 2) ศึกษาผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน เทศบาลแหลมฉบัง 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวนทั้งสิ้น 34 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวนทั้งสิ้น 405 คน ในรูปแบบของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร สถานศึกษา ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และการประเมินผลความพึงพอใจในกระบวนการ ประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประยุกต์ใช้ แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิด ของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า

โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง – เช็ง พรประภา) สังกัดเทศบาลนคร แหลมฉบัง ได้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรขึ้น พร้อมทั้งได้ดำเนินการจัดประชุม เพื่อเพื่อชี้แจงและเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi มาประยุกต์หรือปรับใช้ให้เหมาะสม กับโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง – เช็ง พรประภา) สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย

1.1 ขั้นการวิเคราะห์ ได้แก่ การระบุปรัชญาของโรงเรียน ซึ่งคณะกรรมการบริหาร จัดการหลักสูตร ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า “การศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือการศึกษา” เป็นข้อความที่เหมาะสมกับการนำมากำหนดเป็นปรัชญาของโรงเรียน ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 “การศึกษา” เป็นกระบวนการเตรียมความพร้อมและวางรากฐานการดำรงชีวิตให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างสมดุลทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ ซึ่งทั้ง 3 ด้านนี้ก็คือ “ชีวิต” นั่นเอง และประการที่ 2 “การศึกษา” เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ผู้เรียน ซึ่งทุกคนจะต้องศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง จะเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละวัยในแต่ละช่วงชีวิต สำหรับการระบุนโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้น คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรได้ร่วมกันกำหนดนโยบายทั้งหมด 3 ด้านด้วยกัน คือ นโยบายที่ 1 พัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความก้าวหน้าและภาคภูมิใจในวิชาชีพ และนโยบายที่ 3 พัฒนาประสิทธิภาพกลไกการบริหารจัดการ โดยนำเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีภายใต้หลักธรรมาภิบาล สำหรับการกำหนดกรอบเวลาในการนำนโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาฯ ดังกล่าวมาใช้นั้น คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรได้กำหนดกรอบเวลาในการนำนโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาฯ ดังกล่าวมาใช้ภายในปีงบประมาณ 2555 โดยแบ่งเป็นรายไตรมาส สำหรับการจัดตั้งกลุ่มประสานงานส่วนกลางนั้น โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ได้มีการจัดตั้งกลุ่มประสานงานส่วนกลางขึ้น จำนวน 10 คน เพื่อทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนและประสานงาน ติดตาม คู่มือ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรในการนำนโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ โดยอาจแปลงเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 เพื่อเสนอต่อคณะผู้บริหารของเทศบาลนครแหลมฉบัง สำหรับการสร้างความตระหนักให้กับคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรนั้น โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง - ชึ่ง พรประภา) ได้สร้างความตระหนักให้กับคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมมาผนวกเข้ากับกระบวนการสร้างความตระหนักให้กับคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร

1.2 ขั้นตอนการออกแบบ ได้แก่ การแปลงปรัชญาให้เป็นเป้าหมาย ซึ่งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรได้ร่วมกันนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้เป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ สำหรับการกำหนดงบประมาณ/แหล่งทรัพยากรนั้น โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ได้รับงบประมาณ 2 รูปแบบด้วยกัน คือ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล และงบประมาณที่ได้สถานศึกษาจัดหาด้วยตนเอง สำหรับการจัดลำดับความสำคัญและการแปลง

เป้าหมายให้เป็นวัตถุประสงค์นั้น คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรได้ร่วมกันพิจารณา และจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายหลักและกำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ละเป้าหมายหลัก ให้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ ลำดับที่ 1 รักษา ศาสน์ กษัตริย์ มีวัตถุประสงค์ คือ เป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่ง ความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์ ลำดับที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต มีวัตถุประสงค์ คือ ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ ลำดับที่ 3 มีวินัย มีวัตถุประสงค์ คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ลำดับที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ มีวัตถุประสงค์ คือ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ลำดับที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง มีวัตถุประสงค์ คือ ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ลำดับที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน มีวัตถุประสงค์ คือ ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ลำดับที่ 7 รักความเป็นไทย มีวัตถุประสงค์ คือ ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูต่อบุคคล และลำดับสุดท้าย ลำดับที่ 8 มีจิตสาธารณะ มีวัตถุประสงค์ คือ ช่วยเหลือ ผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน สำหรับการวางแผนการนำมาใช้นั้น คณะกรรมการ บริหารจัดการหลักสูตรได้ร่วมกันสร้างกรอบการพัฒนาการสอนในระดับห้องเรียนสำหรับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภายใต้บริบทของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ พร้อมด้วยมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี หลังจากนั้นจะเข้าสู่กระบวนการ ของการนำไปใช้หรือนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม ในรูปแบบของแผนพัฒนาการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย โครงสร้างหลักสูตรชั้นปี คำอธิบายรายวิชา และโครงสร้างรายวิชา เพื่อนำไปสู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือเป้าหมายหลักนั่นเอง

1.3 ขั้นการนำมาใช้หรือขั้นการดำเนินการ ได้แก่ การจัดตั้งทีมของโรงเรียนเพื่อพัฒนา แผนการสอนในระดับห้องเรียน ซึ่งโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ได้มีการจัดตั้งทีมงานพัฒนา การสอนในระดับห้องเรียนขึ้น โดยให้ทีมที่ 1 มีหน้าที่รับผิดชอบพัฒนาแผนการสอนในระดับ ห้องเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และทีมที่ 2 มีหน้าที่รับผิดชอบพัฒนาแผนการสอนใน ระดับห้องเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามกรอบการพัฒนาแผนการสอนในระดับห้องเรียน ตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ภายใต้บริบทของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับการอบรมบุคลากรและการพัฒนาหลักสูตรในระดับห้องเรียน นั้น โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ได้ดำเนินการอบรมทีมงานพัฒนาการสอนในระดับห้องเรียน

ได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรชั้นปี 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และโครงสร้างรายวิชา ที่เป็นไปตามกรอบการพัฒนาแผนการสอนในระดับห้องเรียนตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ภายใต้บริบทของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.4 ขั้นตอนการประเมิน ได้แก่ การจัดการประเมินอย่างเป็นระบบเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ การสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 โดยทีมพัฒนาแผนการสอน ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ รหัสตัวชี้วัด ชั้นปีและรายละเอียดของตัวชี้วัดชั้นปี จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชิ้นงานหรือภาระงาน การวัดและประเมินผล สำหรับการจัดประชุมใหญ่เพื่อวิเคราะห์แผนการสอนในระดับห้องเรียนและ ประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรและเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2554 ภาคเรียน 2 นั้น โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ได้จัดให้มีประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์ แผนการสอนในระดับห้องเรียนเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2554 ภาคเรียน 2 โดยใช้ข้อมูลที่ได้จาก การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนในระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน เทศบาลแหลมฉบัง 2 ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2553 ที่ประเมินตามปกติ และ ปีการศึกษา 2554 ที่เป็นผลจากการวิจัยพบว่า ภาพรวมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2553 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมไปถึงข้อมูลที่ได้จากการ ประเมินความพึงพอใจในกระบวนการสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนเทศบาล แหลมฉบัง 2 พบว่า คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร มีภาพรวมความพึงพอใจในกระบวนการ ประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในขั้นตอนการออกแบบมากที่สุด รองลงมาเป็นขั้น การวิเคราะห์ ขั้นตอนนำมาใช้หรือขั้นการดำเนินการ และขั้นการประเมิน ตามลำดับ

2. ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล แหลมฉบัง 2 ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีภาพรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะได้ผลการศึกษาดังนี้ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 มีภาพรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ตามลำดับ

สำหรับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีภาพรวมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะได้ผลการศึกษาดังนี้ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 มีภาพรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า

3.1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 82.40 เป็นชาย ร้อยละ 17.60 โดยมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.10 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.50 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.60 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.40 โดยมีระยะเวลาที่ประกอบอาชีพทางการศึกษาระหว่าง 11 – 15 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.40 รองลงมามีระยะเวลาที่ประกอบอาชีพทางการศึกษาระหว่าง 16 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.40

3.2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีภาพรวมความพึงพอใจในกระบวนการประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับของความพึงพอใจ จะได้ผลการศึกษาดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในขั้นการออกแบบมากที่สุด รองลงมาเป็นขั้นการวิเคราะห์ขั้นการนำมาใช้หรือขั้นการดำเนินการ และขั้นการประเมิน ตามลำดับ ทั้งนี้ หากพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละกระบวนการ จะพบว่า ในขั้นการวิเคราะห์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในกระบวนการระบุปรัชญาโรงเรียนเป็นอันดับที่ 1 ในขั้นการออกแบบ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในกระบวนการวางแผนการนำมาใช้เป็นอันดับที่ 1 ในขั้นการนำมาใช้หรือขั้นการดำเนินการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดตั้งทีมของโรงเรียนเพื่อพัฒนาแผนการสอนในระดับห้องเรียน เป็นอันดับที่ 1 และในขั้นการประเมิน

ผู้แบบสอบถามมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดประชุมใหญ่เพื่อวิเคราะห์แผนการสอนในระดับห้องเรียนและประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรและเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2554 ภาคเรียน 2 เป็นอันดับที่ 1

3.3 ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ควรนำแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ไปใช้กับผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับชั้นประถมศึกษาอื่น ๆ พร้อมทั้งควรพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนให้มีความชำนาญหรือมีความเป็นมืออาชีพเฉพาะด้าน รวมไปถึงควรมุ่งเน้นการวิจัยในรูปแบบของการนำเทคนิคทางการบริหารจัดการหลักสูตรใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน และควรจัดกิจกรรมประกวดความคิดสร้างสรรค์สำหรับบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดนอกกรอบขึ้นภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้ซึมซาบบรรยากาศเหล่านั้นไปด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi กรณีศึกษา โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง – เช็ง พรประภา) สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีภาพรวมความพึงพอใจในกระบวนการสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi อยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย

1.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนที่ให้ความสำคัญกับการระบุปรัชญาของโรงเรียน โดยปรัชญาที่กำหนดขึ้นจะต้องเป็นข้อความที่น่าเชื่อถือและสามารถเข้าใจได้ง่าย เนื่องจากปรัชญา

ของโรงเรียนจะถูกนำมาใช้เป็นจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตร และหากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่ชัดเจนก็จะส่งผลให้การออกแบบ โปรแกรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ขาดความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Tyler (1968 อ้างถึงใน รุจิร ภูสาระ, 2546, หน้า 8) ได้แสดงทัศนะว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญเพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน หลังจากนั้นคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรจึงได้ร่วมกันกำหนดนโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยต้องสามารถสนองตอบต่อปรัชญาของโรงเรียนด้วย แบ่งเป็น 3 ด้านด้วยกัน คือ นโยบายที่ 1 พัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความก้าวหน้าและภาคภูมิใจในวิชาชีพ และนโยบายที่ 3 พัฒนาประสิทธิภาพผลของการบริหารจัดการ พร้อมทั้งได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกลุ่มประสานงานส่วนกลาง เพื่อทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนและประสานงานติดตาม ดูแล พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร ในการนำนโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ โดยอาจแปลงเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 เพื่อเสนอต่อคณะผู้บริหารของเทศบาลนครแหลมฉบัง รวมไปถึงการสร้างควมตระหนักให้กับคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรซึ่งเป็นกระบวนการที่จะเสริมพลังให้คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียน

1.2 ขั้นตอนการออกแบบ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ให้ความสำคัญกับการแปลงปรัชญาให้

เป้าหมาย การแปลงเป้าหมายให้เป็นวัตถุประสงค์ และการวางแผนการนำมาใช้ โดยคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรได้ร่วมกันสร้างกรอบการพัฒนาการสอนในระดับห้องเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภายใต้บริบทของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผ่านกระบวนการแปลงปรัชญาให้เป็นเป้าหมาย และกำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ละเป้าหมายหลักให้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการนำวัตถุประสงค์ในแต่ละเป้าหมายหลักไปสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับห้องเรียน ภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ พร้อมด้วยมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี เพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ หลังจากนั้นจะเข้าสู่กระบวนการของการนำไปใช้หรือนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม ในรูปแบบของแผนพัฒนาการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย โครงสร้างหลักสูตร

ชั้นปี คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่คุณลักษณะ
อันพึงประสงค์หรือเป้าหมายหลักนั่นเอง จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เป้าหมายและ
วัตถุประสงค์จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเลือกเนื้อหาและกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
ซึ่งสอดคล้องกับ Taba (1962) ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรหรือการบริหาร
จัดการหลักสูตรที่ว่า ในขั้นตอนการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตร จะต้องเลือกเนื้อหาสาระ
ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วยและความสามารถของผู้เรียน

1.3 ขั้นการนำมาใช้หรือขั้นการดำเนินการ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ให้ความสำคัญกับ
การอบรมบุคลากร โดยได้ดำเนินการอบรมทีมงานพัฒนาการสอนในระดับห้องเรียนที่ประกอบ
ไปด้วยคณะผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ใน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในรูปแบบของการฝึกอบรมแบบเรียนรู้
จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) กล่าวคือ ระหว่างที่โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2
ได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่ทีมงานพัฒนาแผนการสอนในระดับห้องเรียน ก็จะมีการเว้น
ช่วงเวลาให้ทีมงานพัฒนาแผนการสอนในระดับห้องเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรชั้นปี 8
กลุ่มสาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และโครงสร้างรายวิชาที่เป็นไปตามกรอบการพัฒนา
แผนการสอนในระดับห้องเรียนตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ภายใต้บริบท
ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งนับว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่
เป็รื่อง จันดา (2549) ได้ค้นพบจากการศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย
การประเมินผลการใช้หลักสูตร และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ เป็รื่อง จันดา (2549, บทคัดย่อ)
ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ให้ประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมและความจริงจังของผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนได้
ส่วนเสียในการจัดการศึกษาที่จะต้องตระหนัก และทำความเข้าใจร่วมกันว่า การจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษาเป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ

1.4 ขั้นการประเมิน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ให้ความสำคัญกับการประเมินผล
ทั้งการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และการจัดประชุมใหญ่
เพื่อวิเคราะห์แผนการสอนในระดับห้องเรียนและการประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตร
เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2554 เทอม 2 ในรูปแบบของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Tyler (1968
อ้างถึงใน รุจิร ภูสาระ, 2546, หน้า 8) ที่ได้แสดงทัศนะว่า การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation)

เป็นการหาคำตอบว่า หลักสูตรมีสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่มากนักเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ และรูปแบบของการประเมินความพึงพอใจในกระบวนการประยุกต์ใช้ แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2

ทั้งนี้ แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิ ได้สั่ง – เจริญพรประภา) สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ 2) ขั้นตอนการออกแบบ 3) ขั้นตอนการนำมาใช้หรือขั้นตอนการดำเนินการ และ 4) ขั้นตอนการประเมิน นั้น สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของ Saylor & et al. (1981) ที่ได้เสนอแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรหรือการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น มีขั้นตอนดังนี้

1) กำหนดเป้าหมาย จุดหมาย และขอบเขต (Goals, Objectives, and Domains) 2) การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) การวางแผนออกแบบหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ ซึ่งจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับเป้าหมาย จุดหมาย ความต้องการของผู้เรียน 3) การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) การนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนจะต้องวางแผนและจัดทำแผนการสอน (Instructional Plans) ในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้ และ 4) การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) ซึ่งจะสามารถบอกได้ว่า หลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2. ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีภาพรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นั้น มีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น เกิดการเชื่อมโยงของความรู้เพราะเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนการสอนมีความต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้สอนก็มีความมั่นใจในตัวเองเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งมีความเข้าใจในความเป็นมาของเหตุและผลในทุกรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่นำไปจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน จึงสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องและครบถ้วน นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ได้ระบุไว้ โดยนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถตอบสนองออกมาในรูปแบบของการมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ที่ได้เสนอความคิดว่า โปรแกรมการเรียนการสอนที่ดี ควรจะช่วยให้การเรียนรู้

เป็นไปอย่างต่อเนื่อง นักเรียนควรมีพัฒนาการจากความสำเร็จในการเรียนวิชานั้น ไม่ใช่จากจำนวนชั่วโมงที่ได้เข้าเรียน เนื้อหาของรายวิชาควรมีความสัมพันธ์กันและช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญและความหมายของโปรแกรมการเรียนการสอนนั้น รวมไปถึงโปรแกรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้สอน ควรจะพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างสูงสุดและควรมีการกระจายโอกาสของแต่ละบุคคลตามความสามารถและความสนใจ ผู้เยาว์มักจะเป็นผู้อยากรู้อยากเห็น อยากค้นหา และมีความสนใจในหลาย ๆ ด้าน โปรแกรมการเรียนการสอนจึงควรที่จะตอบสนองและส่งเสริมการเรียนรู้ส่วนบุคคลได้อย่างเต็มที่

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีภาพรวมความพึงพอใจในกระบวนการประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับของความพึงพอใจ จะได้ผลการศึกษาดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในขั้นตอนการออกแบบมากที่สุด รองลงมาเป็นขั้นตอนวิเคราะห์ ขั้นตอนนำมาใช้หรือขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนประเมินตามลำดับ สำหรับข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ควรนำแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ไปใช้กับผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับชั้นประถมศึกษาอื่น ๆ พร้อมทั้งควรพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนให้มีความชำนาญหรือมีความเป็นมืออาชีพเฉพาะด้าน รวมไปถึงควรมุ่งเน้นการวิจัยในรูปแบบของการนำเทคนิคทางการบริหารจัดการหลักสูตรใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน และควรจัดกิจกรรมประกวดความคิดสร้างสรรค์สำหรับบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดนอกกรอบขึ้นภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้ซึมซับบรรยากาศเหล่านั้นไปด้วย จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่า บุคลากรในโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติในทางบวกกับกระบวนการประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi มากจนกระทั่งมีความต้องการนำแนวทางฯ ดังกล่าวไปใช้กับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับชั้นประถมศึกษาอื่น ๆ ประกอบกับเมื่อได้ลงมือปฏิบัติจริง และเห็นผลจากการปฏิบัติเป็นที่ประจักษ์แล้ว จึงหันมาให้ความสนใจกับการนำความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi กรณีศึกษา โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีทางเลือกในการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi กรณีศึกษา โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 ทำให้ผู้ศึกษาทราบว่า บุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา จนไปถึงหน่วยการเรียนรู้ ทั้ง ๆ ที่ได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานทางการศึกษาของประเทศไทยอยู่เนือง ๆ นอกจากนั้นบุคลากรทางการศึกษายังขาดขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงต้องการให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเร่งเสริมสร้างให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ภายใต้อาสาสมัครและความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบของการฝึกอบรมแบบเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ซึ่งจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น แม้ว่าอาจจะต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น แต่ผลที่ได้จะสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีความชำนาญหรือมีความเป็นมืออาชีพในสาขาเฉพาะทางมากขึ้น เช่น มีความชำนาญหรือมีความเป็นมืออาชีพด้านการวางแผน หรือมีความชำนาญหรือมีความเป็นมืออาชีพด้านการประเมินผล เป็นต้น เพื่อให้แต่ละหน่วยงานในสังกัดสถานศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ เฉกเช่นจีนจิกซอว์ที่มีประสิทธิภาพ เมื่อนำมาเชื่อมต่อเป็นภาพใหญ่ ก็จะได้ภาพของสถานศึกษาที่สวยงาม ซึ่งควรต้องให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมอบรมกับบุคลากรทางการศึกษาบ้างเป็นครั้งคราว เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันหน่วยงานทางการศึกษาของประเทศไทยก็ควรคิดค้นและนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาหลายรูปแบบ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาได้เลือกแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนเป็นครูดี ครูเก่ง มีศักยภาพในการวิจัยและนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ปรับปรุงและพัฒนาเทคนิค

กระบวนการจัดการเรียนการสอน ภายใต้การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษามาใช้เป็นกลไกในการเปลี่ยนกระบวนการทัศน์การเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และความสัมพันธ์หรือความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา จนไปถึงหน่วยการเรียนรู้
2. ควรพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาภายใน โรงเรียนให้มีความชำนาญหรือมีความเป็นมืออาชีพเฉพาะด้าน เช่น มีความชำนาญหรือมีความเป็นมืออาชีพด้านการวางแผนหรือมีความชำนาญหรือมีความเป็นมืออาชีพด้านการประเมินผล
3. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามุ่งเน้นการวิจัยในรูปแบบของการนำเทคนิคทางการบริหารจัดการหลักสูตรใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีจัดกิจกรรมประกวดความคิดสร้างสรรค์สำหรับบุคลากรทางการศึกษาภายใน โรงเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดนอกกรอบขึ้นภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนได้ซึมซาบบรรยากาศเหล่านั้นไปด้วย
4. ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการนำเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการ โรงเรียนภายใต้หลักธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ใน โรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาอื่น ๆ ที่อยู่ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำผลการวิจัยที่ได้มาเปรียบเทียบกับ การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อจะได้ นำแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของ Jon Wiles และ Joseph Bondi ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของนักการศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มา กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป